

127 UUR

ARON RALSTON

127 UUR

Elke seconde telt

Uitgeverij Carrera, Amsterdam 2011

© 2004 Aron Ralston

© 2011 Uitgeverij Carrera, Amsterdam

Oorspronkelijke uitgave Atria Books, New York

Oorspronkelijke titel *127 Hours. Between a Rock and a Hard Place*

Vertaling Jacques Meerman

Omslagontwerp Riesenkind

Omslagbeeld Copyright © 2010 Twentieth Century Fox

Opmaak binnenwerk Mat-Zet bv, Soest

ISBN 978 90 488 0940 0

NUR 320

www.uitgeverijcarrera.nl

Carrera is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv.

Inhoud

Proloog – Robbers Roost	9
1 ‘De geologische tijd omvat ook het heden’	13
2 Het begin	45
3 Nachtploeg	66
4 Hoe je binnen vijf jaar een gepensioneerde ingenieur wordt	84
5 Dag twee: gebrek aan opties	110
6 Winterrapsodie	126
7 Dag drie: ‘Hou het tot morgenochtend vol’	160
8 ‘Ik vertrek naar Utah’	184
9 Dag vier: geen eten en drinken meer	197
10 Redding op komst	223
11 Dag vijf: in trance	235
12 Vuurstorm	256
13 Dag zes: verlichting en euforie	277
14 Op weg naar huis: ‘We hebben zijn auto!’	290
15 Lotsbestemming	301
Epiloog – Afscheid van een arm	332
Biografische gegevens	343
Woordenlijst	344
Dankwoord van de auteur	347
Aanbevolen lectuur	351

'Als je bemanning eenmaal langs de Sirenen heeft geroeid, kan ik je niet meer zeggen welke van de twee wegen daarna de jouwe is. Dat zul je zelf moeten beslissen, maar ik kan de beide richtingen wel uitleggen.

In de ene richting verheffen zich hoge, overhangende rotsen waartegen de hoge golven van de blauwogige Amfitrite breken. De gezegende goden noemen ze Plankten oftewel: Rotsen van Schipbreuk. (...) Daaraan is nog nooit een schip met mannen ontsnapt, welk het ook was, want zilte golven en kolkend vuur voeren een chaos van scheepshout en lijken van zeelieden mee. (...) In de andere vind je twee klippen. Een ervan reikt met zijn spitse punt tot het hemelgewelf en is altijd door een donkere wolk omringd. (...) Halverwege de helling bevindt zich een mistige grot die uitkijkt op het westen, op Erebos. Stuur je schip daaromheen, stralende Odysseus! (...) In die grot loert Scylla, de keffende. Ze keft niet harder dan een pasgeboren hondje, maar is een gruwelijk monster. (...) Twaalf lelijke poten heeft ze en zes lange nekken met op elk daarvan een angstaanjagende kop met drie rijen dichtopeenstaande tanden waaruit de zwarte dood loert. (...) Met elke kop graait ze een man uit een schip met zwarte boeg weg.

De andere klip is lager, zoals je zien zult, Odysseus. (...) Op de top staat een grote, bladerrijke vijgenboom. Daaronder slurpt de goddelijke Charybdis het donkere water op. Driemaal daags spuwt ze het uit, driemaal daags zuigt ze het met grote kracht

naar binnen; wees uit de buurt als ze slurpt, want ook de machtige Zeus zou je anders niet voor een ramp kunnen behoeden! Vaar liever zo dicht en zo snel mogelijk langs Scylla, want je kunt veel beter zes mannen op je schip verliezen dan iedereen.'

– Homerus, *Odyssee*

Proloog – Robbers Roost

Hij was een betere roeier dan cowboy en een betere kok dan treinrover, maar John Griffith, die opvallend genoeg één bruin en één blauw oog had, werd het favoriete extra bendelid van de Wild Bunch, de bende van Butch Cassidy, in de periode dat hij zich in Oost-Utah ophield, rond het gebied van Robbers Roost. Blue John, zoals zijn eerste werkgever hem noemde, had in de streek emplooi gevonden als kok bij het veebedrijf Harris in Cisco, een kilometer of honderd ten westen van Grand Junction. Na nog geen twee jaar legaal werk te hebben gedaan sloot de vijfendertigjarige John zich in de lente van 1890 aan bij Jim Wall, alias ‘Silver Tip’ en ‘Indian Ed’ Newcomb om vee te drijven voor het bedrijf 3B. De kudde van 3B graasde in de Roost onder de supervisie van de beruchte voorman Jack Moore, die de Wild Bunch onderdak bood als ze zich in het gebied tussen de Dirty Devil-, San Rafael-, Green- en Colorado-rivier verzamelden, hetgeen ze vaak deden. Ze sloegen er soms een hele winter voor of na een overval hun tenten op, of ze hielpen met het 3B-vee; ze waren altijd welkom.

Silver Tip, Blue John en Indian Ed volgden de bende en droegen hun steentje bij aan de paardendiefstallen, berovingen en opstootjes. In 1898 hielpen ze Moore het resterende 3B-vee van J.B. Buhrs geflopte onderneming bijeen te drijven voordat ze met Moore naar Wyoming trokken om paarden te stelen. Een schietpartij op de terugweg kostte Moore het leven. Aan het begin van het volgende jaar keerde de groep terug naar de Roost, na de gestolen paarden in Colorado verkocht te hebben. Silver Tip, Indian Ed en Blue John stalen vervolgens opnieuw een stel topdravers uit stoeterijen rond Moab en

Monticello. De jongens van de Wild Bunch waren niet bang voor de ordehandhavers – die zo slim waren niet te dicht in de buurt van de Roost te komen – maar ze wisten donders goed dat ze na deze reeks diefstallen de dienaren van de wet achter zich aan zouden krijgen.

In een zijkloof van de Roost Canyon klom Indian Ed op een ochtend eind februari over rotsblokken onder het overhangende gedeelte waar de groep inclusief de buit van twee lastdieren en een zestal paarden de nacht had doorgebracht. Een geweerschot verbrak de ochtendstilte en een punt-35/55-kogel vloog tegen een rotsblok om daarna af te ketsen en Eds dij binnen te dringen, vlak boven de knie. Hij liet zich op het zand vallen en kroop achter de struiken naar de grot waar Blue John en Silver Tip in een vuurgevecht met de gezagshandhavers verwikkeld waren, die de bende aan de hand van hun sporen en kampvuur hadden getraceerd. Blue John hield de mannen bezig, terwijl Silver Tip uit de grot kroop en naar de rand van de kloof klom, waar hij het vuur opende en driemaal vlak boven de hoofden van de sheriff en diens mannen schoot. De ordehandhavers vluchtten rennend door de Roost Canyon, sprongen op hun paarden en keerden op volle snelheid terug naar hun huizen en boerderijen, waar ze een sterk verhaal over hun vuurgevecht met de Wild Bunch te vertellen hadden.

Dat was de laatste keer geweest dat de drie bandieten samenwerkten of zich aan illegale activiteiten bezondigden. Ze hingen hun geweren aan de wilgen, kozen een ander leven en verruilden alle comotie voor een vreedzaam leven in de anonimiteit. Het was nu aan anderen om het stokje over te nemen. Het been van Indian Ed genas, men veronderstelt dat hij terug is gegaan naar Oklahoma, waar hij in de vergetelheid raakte. Silver Tip ontsnapte na twee jaar uit een gevangenis in Wayne, Utah, waar hij een straf van tien jaar uitzat; hij vestigde zich in Wyoming en sleet daar in alle rust de rest van zijn dagen. Blue John Griffith werd voor het laatst gezien toen hij in de herfst van 1899 uit Hite, gelegen aan de Colorado, vertrok naar Lee's Ferry, gelegen aan een van de mooiste en ontzagwekkendste stukken rivier van het hele Westen. Men beweert dat hij ergens moet zijn afgeslagen richting Arizona of zelfs Mexico, want niemand heeft hem in Lee's Ferry zien aankomen, noch heeft iemand ooit nog iets van hem gehoord.

Van dit drietal wist er maar een een blijvend stempel op het land te drukken. De Blue John Canyon en de Blue John Springs – even voorbij de waterscheiding, gezien vanaf de plek waar de sheriff zijn arrestatiepoging deed – zijn genoemd naar deze kok, voerman en bij gelegenheid paardendief, die in het decennium voorafgaand aan de twintigste eeuw door de Roost zwierf.

‘De geologische tijd omvat ook het heden’

‘Dit is de mooiste plek op aarde.

Er zijn veel van zulke plekken. Elke man of vrouw draagt in zijn of haar hoofd en hart het beeld van de ideale – bekende of onbekende, feitelijke of verzonnen – plek mee... Het menselijke vermogen om ernaar te streven kent geen grenzen. Theologen, piloten en astronauten kennen zelfs de aantrekkingskracht van de hoogte – het koude, zwarte achterland van de interstellaire ruimte.

Wat mezelf betreft: ik kies Moab in Utah. Ik bedoel natuurlijk niet de stad zelf, maar het land eromheen met zijn rotskloven. De woestijn van gladde rotsblokken. Het rode stof, de roodbruine rotsen, de eenzame hemel – alles wat voorbij het einde van de wegen ligt.’

– Edward Abbey, *Desert Solitaire*

Rafelige condensstrepen doorsnijden een wederom diepbloeiende hemel boven het rode woestijnplateau, en ik vraag me af hoeveel verschroeiende dagen dit gebied er sinds zijn ontstaan heeft gekend. Het is zaterdagochtend 26 april 2003 en ik rijd in mijn eentje op mijn mountainbike over een onverhard pad in het uiterste zuidoosten van het district Emery in het midden van Oost-Utah. Een uur geleden heb ik mijn pick-uptruck achtergelaten op het parkeerterrein aan het begin van het onverharde pad naar Horseshoe Canyon, die geografische toegangspoort naar het Canyonlands National Park, dat zich zo'n vijftig kilometer ten noordwesten van het legendarische Maze District

bevindt; zestig kilometer ten zuidoosten van de lange, scherp oprijzende San Rafael Swell, dertig kilometer ten westen van de Rafaelrivier en hemelsbreed zo'n zestig kilometer ten zuiden van de I-70, de flessenhals van vrachtverkeer en laatste kansen ('VOLGENDE POMPSTATION 200 KILOMETER'). Honderdvijftig kilometer open terrein scheiden de met sneeuw bedekte Henry's in het zuidwesten – het laatste Amerikaanse gebergte dat onderzocht werd, in kaart werd gebracht en van een naam werd voorzien – en de La Sals in het oosten. Vanuit het zuiden, de kant die ik op ga, blaast er een stevige wind. Behalve dat de wind mij noopt tot een slakkengang – ik trap de kleinste versnelling en stamp op de pedalen om überhaupt vooruit te komen – stuift de bries bergen bruin zand het geribbelde pad op. Ik probeer ze te omzeilen, maar af en toe bedekken ze het gehele pad en zorgen ervoor dat mijn fiets blijft steken. Ik heb al drie keer moeten afstappen en de fiets lopend door lange stukken loodzwaar zand moeten zeulen.

Ik zou een stuk vlotter vooruitkomen zonder de zware bekpakking op mijn rug. Normaal gesproken zou ik voor een fietstocht geen tien kilo aan eten en uitrusting hebben meegenomen, maar ik ben begonnen aan een vijftig kilometer lange tocht die me gedurende een hele dag deels door diepe en smalle rotskloven voert. Behalve zo'n vier liter water, verdeeld over een Camelbak-reservoir van drie liter en een Lexan-fles van één liter, heb ik vijf chocoladerepen, twee burrito's en een chocolademuffin bij me, in een plastic boodschappentasje in mijn rugzak. Als ik terug ben bij mijn truck zal ik ongetwijfeld honger hebben, maar ik heb genoeg eten bij me.

Het meeste gewicht is afkomstig van mijn volledige abseiluitrusting: drie geborgde musketonhaken, twee gewone musketonhaken, een lichtgewicht zekering, twee aan elkaar geknoopte singelbanden van een centimeter doorsnee, een nog langere singelband met tien genaaide lussen eraan die wij een *daisy-chain* noemen, mijn klimgordel, een elastisch klimtouw van zestig meter lang en ruim een centimeter dik, acht meter buisvormige singelband van tweeënhalve centimeter doorsnee en mijn zelden gebruikte imitatie-Leatherman (voorzien van twee uitklapbare messen en een tang) die ik bij me draag voor het geval ik de singelband moet doorsnijden om zekeringen te kunnen maken. De rugzak bevat verder mijn hoofdlamp, mijn

koptelefoon, mijn cd-speler en diverse Phish-cd's, reservebatterijen, een digitale camera en een digitale minivideocamera, en extra batterijen en beschermhoezen voor beiden.

Alles bij elkaar weegt het behoorlijk wat, maar alles is nodig, zelfs de camera's. Ik maak graag foto's van de buitenaardse kleuren en vormen in de kronkelende diepten van smalle rotsspleten en de prehistorische schilderijen die daar in de grotten te vinden zijn. Deze tocht voert me bovendien langs vier archeologische vindplaatsen in Horseshoe Canyon, waar op de rotsen honderden tekeningen en petrogliefen zijn aangebracht. Het Amerikaanse Congres heeft deze geïsoleerde kloof speciaal bij het aangrenzende Canyonlands National Park gevoegd om zo de vijfduizend jaar oude tekeningen en schilderijen, de stille getuigen van een eeuwen geleden verloren gegane beschaving, langs het water van de Barrier Creek onder aan Horseshoe Canyon te beschermen. In de Great Gallery torenen tientallen metershoge supermensen uit boven groepen onbestemde dieren, die dankzij hun lange, donkere lichamen, brede schouders en priemende ogen zowel de dieren als de toeschouwers angst inboezemen. Deze grote, schitterende afbeeldingen zijn de oudste en best bewaarde voorbeelden van deze kunstvorm, en zijn zo uitzonderlijk dat de antropologen deze duistere, ietwat sinistere stijl die de makers hebben gekozen, de Barrier Creek-stijl hebben gedoopt. Hoewel er geen teksten bestaan die de intenties van de kunstenaars benoemen, zijn enkele gestalten te onderscheiden als jagers met speren en knuppels; andere figuren, zonder benen en armen maar met hoorns, lijken te zweven als demonen uit een nachtmerrie. Welke betekenis er ook achter deze tekeningen schuilgaat, deze geheimzinnige vormen zijn alleen al bijzonder als exponent van het menselijk handelen door de eeuwen heen, en iedere toeschouwer zal kunnen zien dat ze langer en beter bewaard zijn gebleven dan vrijwel alle oude, gouden kunstvoorwerpen van onze beschaving. Daarmee doemt de vraag op wat er over nog eens vijfduizend jaar over zal zijn van onze zogenaamd zo ontwikkelde samenleving. Onze kunst, of enig ander bewijs van onze enorme hoeveelheid vrije tijd, waarschijnlijk niet. Al was het maar omdat de meesten van ons al die luxe gezeten voor de tv op zich laten inwerken.

Vanwege alle nattigheid en modder in de kloof draag ik afgetrapte

hardloopschoenen en dikke, deels wollen sokken. Door deze isolatie gaan mijn voeten, stampend op de pedalen, flink zweten. Net als mijn benen, ingepakt in de fietsbroek van stretchstof die ik onder mijn beige nylon shorts draag. Ondanks deze dubbele laag kleding voel ik het zadel tegen mijn achterste beuken. Verder draag ik mijn favoriete t-shirt van Phish en een blauwe pet. Ik heb mijn waterdichte jas in de truck achtergelaten; het belooft een warme en droge dag te worden, net als gisteren toen ik de twintig kilometer lange lus van het Slick Rockpad door het oosten van Moab heb gefietst. Als het regent is een smalle kloof wel de laatste plaats waar ik in de buurt wil komen – jasje of niet.

Ik reis graag licht en ik heb uitgedacht hoe ik met zo weinig mogelijk spullen zo veel mogelijk kan doen, zodat ik in dezelfde tijd grotere afstanden kan afleggen. Gisteren had ik alleen mijn kleine Camelbak met een paar reparatiespullen voor de fiets en mijn camera's bij me, een schamele vijf kilo voor een tocht van vier uur. 's Avonds haalde ik de reparatiespullen eruit en liep ik met nog maar tweeënhalve kilo aan water en camera's, acht kilometer heen en weer voor een bezoek aan een natuurlijke boog even voorbij de Castle Valley Highway. De dag daarvoor, donderdag, heb ik met mijn vriend Brad Yule uit Aspen de Sopris, de 3900 meter hoge koningsberg van West-Colorado beklommen en weer afgeskied. Ik had toen extra kleding bij me, en uitrusting die me moest helpen in het geval van een lawine, maar het was nog altijd niet meer dan zeven kilo.

Mijn vijfdaagse fietstocht zal zondag het hoogtepunt bereiken met een poging om in mijn eentje het honderdzeventig kilometer lange White Rim-pad in het Canyonlands National Park af te fietsen. Als ik nu de spullen bij me zou hebben die ik bij me droeg toen ik in 2000 de route voor de eerste keer aflegde, een tocht van drie dagen, zou ik een rugzak hebben van zevenentwintig kilo en een kapotte rug na vijftien kilometer. Ik ga er in mijn huidige planning van uit dat ik met nog geen zeven kilo aan bagage de tocht in minder dan vierentwintig uur kan volbrengen. Dat betekent dat ik me strikt moet houden aan mijn waterrantsoen om optimaal van de paar bijvulmogelijkheden onderweg gebruik te kunnen maken, dat ik geen tijd mag verliezen met slapen en alleen korte pauzes kan inlassen. Mijn grootste zorg is niet dat mijn benen moe worden – dat worden ze, en ik weet hoe ik

daarmee om moet gaan – maar dat mijn zitvlak te veel pijn gaat doen om door te rijden. ‘Kruiscoma’, zoals ik het verschijnsel heb horen noemen, ontstaat door een overstimulering van het perineum. Aangezien ik sinds de vorige zomer geen lange afstanden meer afgelegd heb, is mijn zadeltolerantie verontrustend laag. Als ik wat eerder dan twee dagen geleden had besloten om deze reis te maken, dan had ik zeker een lange tocht in de regio van Aspen gemaakt als voorbereiding. Toevallig heb ik met een aantal vrienden op het laatste moment besloten af te zien van een klimtocht op woensdag; vanwege die afzegging kan ik op bedevaart naar de woestijn, op een pelgrimstocht naar de warmte, om weer eens iets anders te zien dan besneeuwde bergen. Normaal gesproken zou ik mijn reisroute nauwkeurig aan mijn kamergenoten doorgeven, maar omdat ik mijn huis in Aspen verliet zonder exact te weten wat ik ging doen kwam ik niet verder dan te vertellen dat ‘Utah’ mijn bestemming was. Ik heb even snel wat mogelijkheden opgezocht in mijn reisgidsen toen ik donderdagavond van de Sopris naar Utah vertrok. Met een geïmproviseerde vakantie tot gevolg, die me op zaterdagavond zelfs naar een groot kampefeest in het Goblin Valley State Park zal leiden.

Het is bijna halfelf ’s morgens als ik op de fiets de schaduw van een eenzame jeneverbes opzoek en het in het zonlicht badende landschap in mij opneem. De glooiende, met struikgewas begroeide woestijnhellingen maken langzaam plaats voor een gebied van kleurige rotskoepels, verborgen rotsblokken, glooiende oevers, scheve en verweerde inhammen en kapotte monolieten. Dit land lijkt behekst. Dit is het land van Abbey, de rode woestijn zonder wegen. Omdat ik hier gisteravond in het donker aankwam, heb ik op weg naar de kop van het pad niet veel van het landschap kunnen zien. Terwijl ik het gebied in het oosten afspeur naar tekenen van de rotskloof waar ik naartoe wil, haal ik de chocolademuffin van de bakkerij in Moab uit het plastic tasje, en tijdens het opeten stik ik zowat; door de wind is zowel mijn mond als de muffin volledig uitgedroogd. Er zijn veel sporen van rondzwerfend vee, van een boer die kennelijk nog steeds pogingen onderneemt om hier in de weerbarstige woestijn zijn brood te verdienen. De koeien laten kronkelende sporen na in de inheemse begroeiing, verspreid over een grote

oppervlakte; het rood van de grond is doorspekt met een vlechtwerk van gras, dertig centimeter hoge cactussen en een zwarte korst vol microscopisch leven. Op de paar kruimels op de verpakking na spoel ik de rest van de muffin weg met verscheidene slokken uit de Camelbak, waarvan de slang aan mijn schouderband bevestigd is.

Eenmaal weer op de fiets word ik in de afdaling uit de wind gehouden door een heuvel voor me, maar eenmaal boven op de volgende heuvel begint de strijd tegen de wind van voren af aan. Na nog eens twintig minuten pompend trappen door deze hoogoven, word ik ingehaald door een groep motorrijders op weg naar het Maze District in de Canyonlands. Het stof opgeworpen door hun motorfietsen waait recht in mijn gezicht, verstopt mijn neus, mijn ogen en mijn traanklieren en plakt zelfs aan mijn tanden. Ik trek een vies gezicht vanwege het zand dat op mijn lippen kleeft, lik mijn tanden schoon en rij door, intussen nadenkend over de bestemming van die motorrijders.

Zelf ben ik maar één keer in de Maze geweest: een halfuurtje, meer dan tien jaar geleden. Toen het gezelschap waarmee ik aan het raften was door de Cataract Canyon 's middags aanlegde om de tenten op te slaan heb ik zo'n driehonderd meter over een rots geklommen naar een plek die Doll's House wordt genoemd. Griezellige rotsformaties van twintig tot dertig meter hoog torenden boven mij uit terwijl ik me als een lilliputter een weg baande door het graniet en het zandsteen. Toen ik me eindelijk omdraaide en neerkeek op de rivier hield ik abrupt halt en ging op de dichtstbijzijnde rots zitten om te genieten van het uitzicht. Het was voor het eerst dat ik gegrepen werd door de processen die de basis vormden voor het ontstaan van de woestijn, voor het eerst realiseerde ik me hoe klein en dapper wij zijn, als menselijk ras.

Achter de boten die bij Spanish Bottom lagen, kolkte een razende rivier. Ineens drong tot me door wat ik zag: de bruine stroom was in een duizenden vierkante kilometers groot woestijnplateau eenzelfde kloof aan het uitslijten. Vanaf Doll's House kreeg ik plots de gewaardwording dat ik getuige was van de geboorte van een compleet landschap, alsof ik op de rand stond van een uitbarstende vulkaan. Het was een panorama dat hoorde bij het begin van de wereld, alsof er nog geen leven was dat het troosteloze landschap bevolkte. Het was

alsof ik door een telescoop naar de Melkweg keek en me daarbij afvroeg of wij wel alleen zijn in dit heelal, en even helder als het woestijnlicht drong het tot me door hoe zeldzaam en kwetsbaar het leven is en hoe onbeduidend onze levens zijn vergeleken met de krachten van de natuur en de afmetingen van de ruimte. Als mijn groep, anderhalve kilometer verderop, aan boord van de vloten zou stappen en zou vertrekken, zou ik volledig zijn afgesneden van enig contact met anderen. Na een wandeling van een dag of vijftien of twintig langs de slingerende rivier naar Moab, zou ik een eenzame hongerdood zijn gestorven zonder ook maar een glimp van een ander mens te hebben gezien. Maar hoe kaal en eenzaam de woestijn om me heen ook was, het was een verrukkelijke gedachte die onze kunstmatige, opgeblazen waandenkeelden de kop indrukte. We zijn niet machtig omdat we aan de top van de voedselketen staan of onze leefomgeving kunnen veranderen – het milieu overleeft ons met zijn onpeilbare krachten en onwrikbare macht ruimschoots. Maar in plaats van toe te geven aan onze bijrol blijven we stoutmoedig omdat we uiteindelijk toch doen waar we zin in hebben, ondanks onze vluchtige en nietige aanwezigheid in deze woestijn, op deze planeet, in dit heelal. Ik bleef er nog tien minuten zitten. Met een perspectief dat even breed was als het panorama vanaf die rand, ging ik naar het kamp terug en maakte extra korte metten met het avondeten.

Al fietsend volg ik de metalen afwateringspijp die naar de opgedroogde bron van West Fork leidt in de Blue John Canyon en ik passeer een bord bij de kruising waar een onverhard pad zich vertakt naar Hanksville, een dorp dat op ongeveer een uur rijden ligt, bij de ingang van het Capitol Reef National Park. Hanksville is het dichtstbijzijnde dorp gerekend vanaf de Robbers Roost en het Maze District. Daar is ook de dichtstbijzijnde openbare telefoon te vinden. Driekwart kilometer verderop passeer ik een iets hellende, grazige vlakte die ooit dienst deed als landingsbaan, totdat de vliegeniers door een kleine, niet nader benoemde ramp werden gedwongen om betrouwbaarder grond op te zoeken. Het is tevens het bewijs dat kleine vliegtuigen en helikopters de enige efficiënte middelen zijn om in dit landschap van A naar B te komen. Het blijkt echter niet altijd financieel de moeite waard om van A naar B te gaan, zelfs als je kunt vliegen. In dat geval kun je beter gewoon thuis blijven.